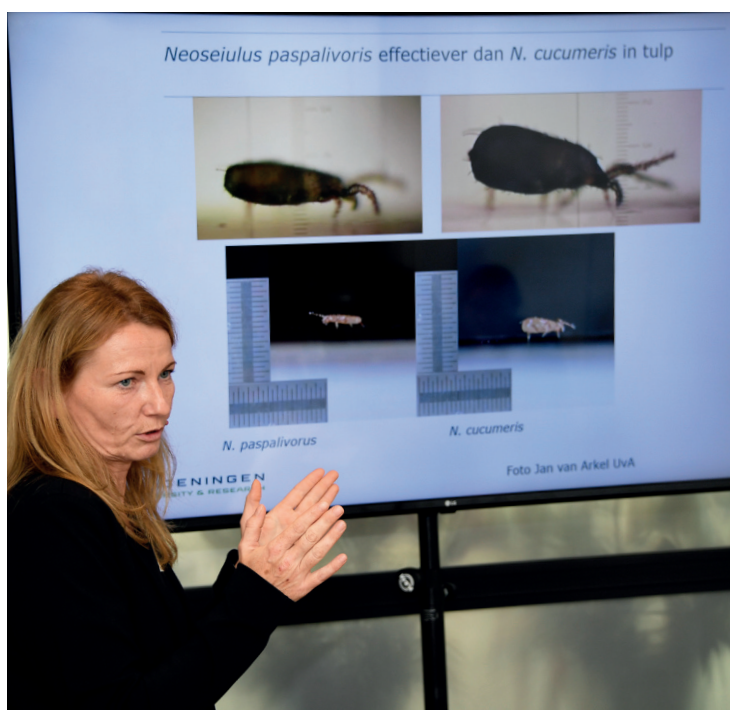

Bollenonderzoek

Kleinschalig maar springlevend

Aan heel wat bolgewassen vindt nog steeds onderzoek plaats. Ook aspecten als bodem, energie en systeemontwikkeling werkt een klein team van WUR in Bleiswijk. Tijdens de bijeenkomst Flower Science meets WUR op 12 september kreeg het team van Eric Poot de gelegenheid om te laten zien waar allemaal aan wordt gewerkt.'

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas

Verrassend was de ontdekking van entomologe Ada Leman, dat de larven van een galmug mogelijk tulpengalmijt kunnen bestrijden.

Het is bijna ongelooflijk. Toen in 2003 het toenmalige nieuwe gebouw van PPO Bloembollen werd geopend, werkten er bijna honderd mensen aan het bloembollenonderzoek in Lisse. Nu telt het team van Eric Poot nog negen mensen, die voor een groot deel werken vanuit de onderzoekslocatie Bleiswijk. Maar wie zijn dat en waar houden zij zich zoal mee bezig? Voor de organisatie Flower Science reden om op 12 september een middag te beleggen waarbij de deelnemers werden geïnformeerd over de stand van zaken in het bloembollenonderzoek. Met zo'n 130 deelnemers was de zaal geheel gevuld. Belangstellenden kwamen uit alle schakels van de keten.

WENNEN

Het aantal onderzoekers mag klein zijn, de projecten waaraan ze werken maken indruk. In vrijwel alle gevallen betreft het een PPS, ofwel een privaat-publieke samenwerking. Daarbij is de overheid bereid geld in onderzoek te investeren als het bedrijfsleven dat ook doet. Een nieuwe manier van geld verzamelen, die in de tijd van het Productschap Tuinbouw niet nodig was. Nu kan het bijna niet anders. Het was wennen, maar inmiddels mag de bloembollensector zich gelukkig prijzen met een paar forse projecten, die mede dank zij de KAVB tot stand zijn gekomen.

Als voorbeeld noemde André Hoogendijk het project Het Nieuwe Verwerken, dat eind van dit jaar officieel wordt afgerond. "We hebben hiervoor de samenwerking gezocht met partijen die niet allemaal bekend waren met de bloembollensector, maar wel kennis hadden waarvan wij in dit project gebruik konden maken."

Doel van het project was om na te gaan welke alternatieven er zouden zijn voor de gangbare manieren van bolontsmetting en warmwaterbehandeling. De resultaten zijn helder: schuimbehandeling per kuusbkist en inzet van Bright Spark als alternatief voor formaline. Deze twee methoden hebben hun weg inmiddels naar de praktijk gevonden. Nog niet praktijkklaar, maar wel op de drempel: het bewaren van bloembollen in grote gaasbakken. Cellen zijn op deze manier efficiënter te vullen en de energiebesparing is met bijna zeventig procent fors. "Het Nieuwe Verwerken is een voorbeeld van innovatieve en effectieve samenwerking", aldus Hoogendijk.

Na deze eerste PPS zijn er nog een paar bijgekomen: Bollenrevolutie 4.0 en De Groene Tulp. En tijdens de bijeenkomst kon Barry Looman melden dat er nog een project kan worden bijgeschreven op het lijstje: Vitale Teelt Hyacint. In dit project, waar een aantal hyacintentelers zelf het initiatief voor hebben genomen, wordt nagegaan welke mogelijke

André Hoogendijk zette de resultaten van het project Het Nieuwe Verwerken op een rij.

Aan een nieuwe variant van witsnot is volgens onderzoeker Wouter Groenink nog nader onderzoek nodig, waarvoor hij op zoek is naar aangetaste bollen.

den er zijn om de teelt van hyacinten zodanig aan te passen, dat nog maar een korte periode sprake is van een buiten-teelt. Vooral de eerste fase kan mogelijk ook in een gecontroleerde ruimte plaatsvinden. Daardoor is de kans op ziekten en plagen veel kleiner en groeit de bol sneller van pluis naar leverbaar. De provincie Zuid-Holland en de Europese Unie hebben hiervoor een bedrag van zo'n 700.000 euro toegezegd. Naar verwachting zal de Hagelunie ook nog een bijdrage leveren. Bij de lelie is een vergelijkbaar project al gaande, dat wordt gefinancierd door het ministerie van LNV voor

een periode van vijf jaar. Dat leverde vorig jaar november als eerste resultaat op dat weefselkweekmateriaal dat in maart in een kas werd geplant, begin november was uitgegroeid tot een leliebol van ongeveer maat 16.

NIEUW SNOT

In acht workshops konden de deelnemers horen en zien waar de onderzoekers van WUR op dit moment zoal mee bezig zijn. Wouter Groenink, onderzoeker narcis en tulp, ging nader in op een nieuwe variant van witsnot die in hyacint

De bezoekers konden in workshops zien waarmee WUR bezig is.

Barry Looman kon de aanwezigen melden dat er geld beschikbaar komt voor een nieuw project: Vitale Hyacint.

is aangetroffen. Na het gewone witsnot werd zo'n tien jaar geleden een nieuwe variant ontdekt: agressief snot. Vorig jaar werden er bollen gevonden met snotverschijnselen die niet overeenkwamen met een van beide bekende soorten. Onderzoek toonde aan dat de nieuwe ziekte wordt veroorzaakt door *Pectobacterium carotovorum* ssp *odiriferum*. Voorlopig duidt Groenink deze variant aan als Pco-snot. Aan deze variant zitten een paar lastige aspecten. Zo is er nog geen officiële toetsmethode voor deze bacterie. Alleen een aardappelhandelshuis kan hierop toetsen. Verder is nog onduidelijk in hoeverre Muscari ook aangetast kan worden door Pco-snot. Om meer inzicht te krijgen, zoekt Groenink zo'n honderd partijen hyacinten om deze bacterie nader te analyseren.

GALMUGLARF

Entomologe Ada Leman houdt zich onder meer bezig met het zoeken naar organismen die de tulpengalmijt en de narcismijt in *Hippeastrum* kunnen aantasten. Die zoektocht is niet eenvoudig. De afgelopen decennia is er vooral bij de tulp al een scala aan roofmijten getest die de tulpengalmijt zouden kunnen aanpakken. Een lastig aspect van de tulpengalmijt is volgens Leman dat deze zich echt tussen de rokken van de bol nestelt. Daar komt nog bij dat de vermeerderings-snelheid enorm kan zijn: bij een temperatuur van 20-25 graden is een galmijt binnen vijf dagen volwassen. Bij toeval stuitte Leman op een mogelijke bestrijder. "We troffen aan de binnenkant van de bolhuid van een tulp larven van een piepkleine galmug. Die bleken te eten aan de galmijt. Dat biedt perspectief voor verder onderzoek."

Leman werkt ook aan de aanpak van tripsen. Om telers te helpen bij de herkenning van tripsen, is een trispherkenningskaart gemaakt. Deze is te vinden via de website www.wur.nl. ♦

Laatste boek Studiebol gelanceerd

Onderzoeker Natalia Moreno Pachon kreeg tijdens deze bijeenkomst het eerste exemplaar uitgereikt van het nieuwe boek *De fysiologie van bloembollen* door de schrijvers Henk Gude en Peter Knippels. Natalia Moreno Pachon doet bij WUR Glastuinbouw & Bloembollen in Bleiswijk onder andere onderzoek naar fysiologische aspecten van bloembollen. De fysiologie van bloembollen is een uitgave van de Bollenacademie en WUR om de kennis op het gebied van fysiologische aspecten van de teelt, bewaring en broei van bloembollen vast te leggen en beschikbaar te maken. Het nieuwe boek is per direct verkrijgbaar voor € 59,- (inclusief verzendkosten) bij de webshop van het Ontwikkelcentrum.